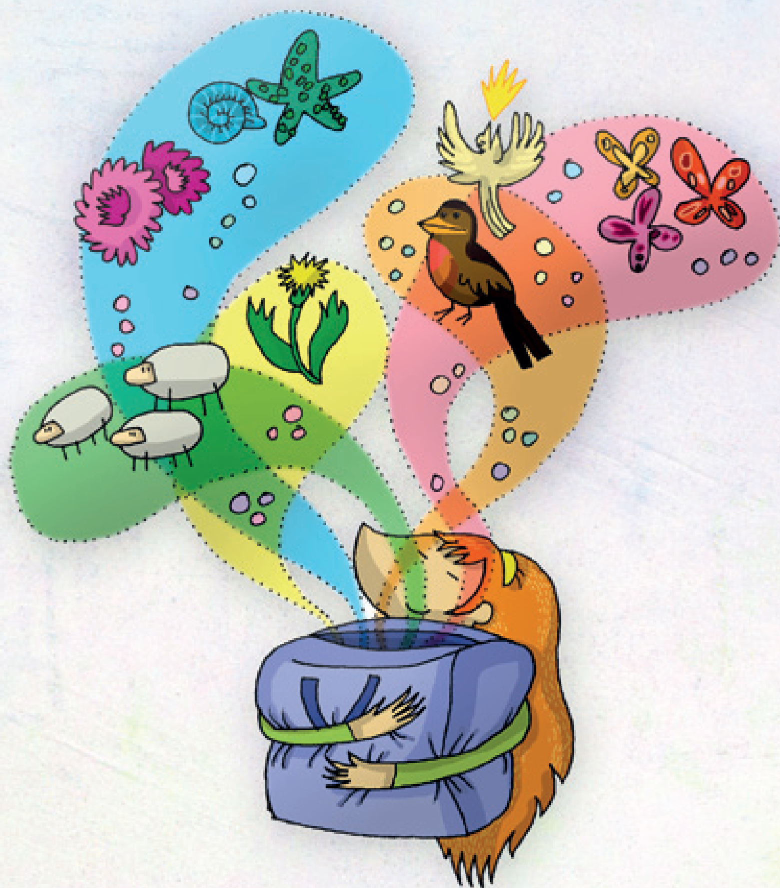

KANDELA

bat pizteko behar dena

Mikel Antza / Iker Moreno

TESTUA
MIKEL ALBISU IRIARTE
5 508
Maison d arrêt de Lyon-Corbas
40 boulevard des Nations
BP 351
69 962 Corbas Cedex

AZALEKO IRUDIA ETA ILUSTRAZIOAK
IKER MORENO
Atxilotzea: 2011ko Urtarrilaren 18a
2011.01.18tik 2012.07.26ra arte espetxeratua.
Askatzea: 2012ko Uztailaren 26a

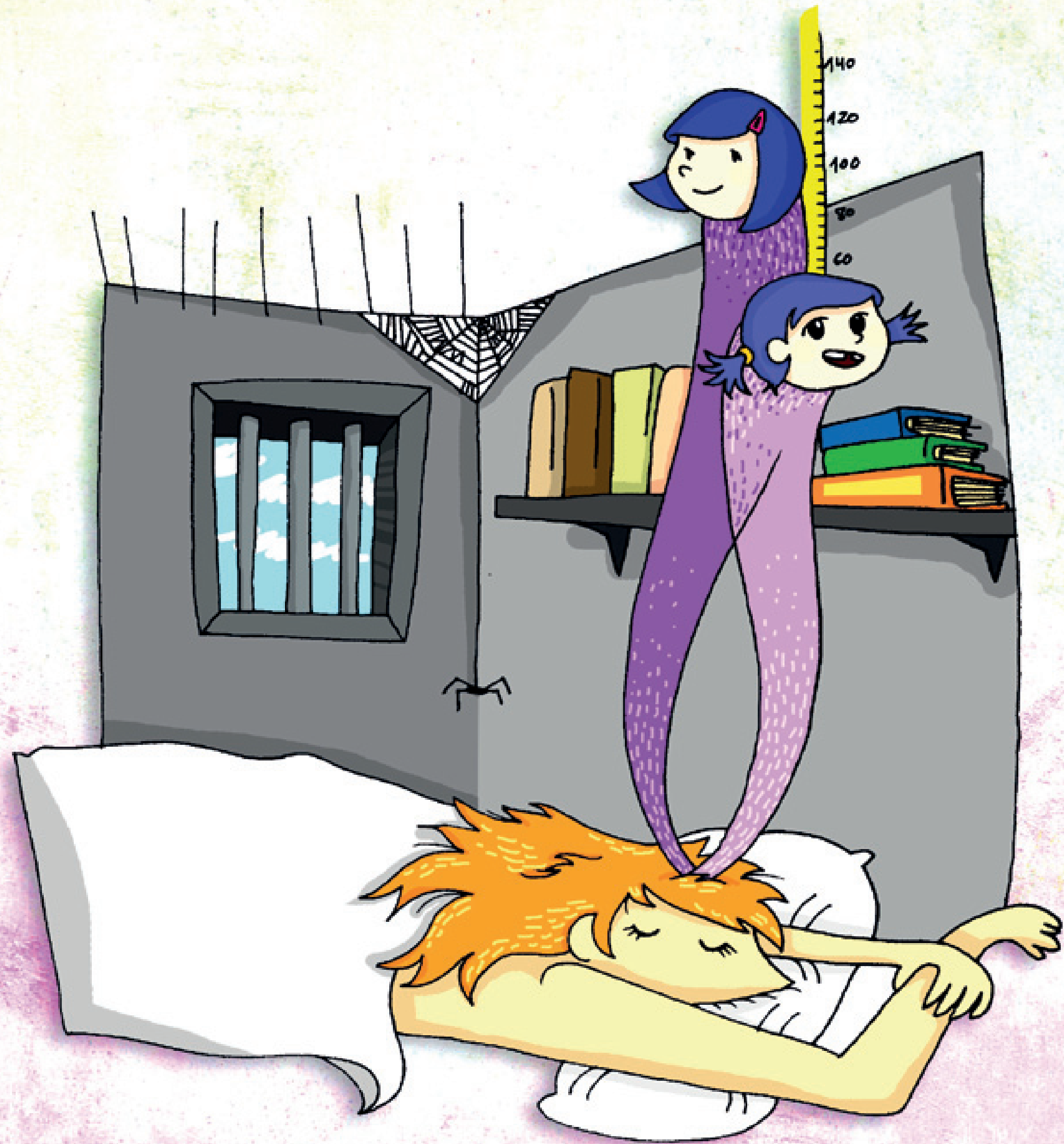
ISBN: 978-84-940593-3-9.
Lege gordailua: BI-2000-2012

Kandela

bat pizteko behar dena

Urteak aurrera doaz.

Presoak
ez du gogoan noiz ikusi zuen iloba azken aldiz.
Ez du gogoan non ikusi zuen ere.
Dakien bakarra da aspaldi izan zela, beste espetxe batean.

140
120
100
80
60

Haurrak lau urte zituen

kartzelako lokutorioan izeba-ilobak elkar ezagutu zutenean. Orain, hamar ditu bitarte horretan, haurrak amets asko egin ditu. Eta urtero-urtero, inori ezer esan gabe, jasoko ez duen oparia eskatu dio Olentzerori: izeba etxera ekartzea.

Oroimena lausotzen ari zaio izebari. Hasieran, egunak eta asteak arazorik gabe bereizten zituen, datak oroitzen, gose-greba egunen kopurua eta zigor-ziegan pasatakoena ere gogoan zituen. Dagoeneko ordea, egunak, asteak, hilabeteak eta urteak nahasten ari zaizkio. Espetxeak bere garro likitsekin irenstear daukala sentitzen du, gauean oheratzen denean bezala goizeko errekuentoa baino lehen jaikitzean. Kilometro-mugarririk eta bide-marrarik gabeko errepide batean aurrera doa. Lehen urtetan malkartsu zen paisaia, lau bihurtu da bere inguruan. Indarrik ere ez du ia egin behar egunak egunari jarraiki dakion.

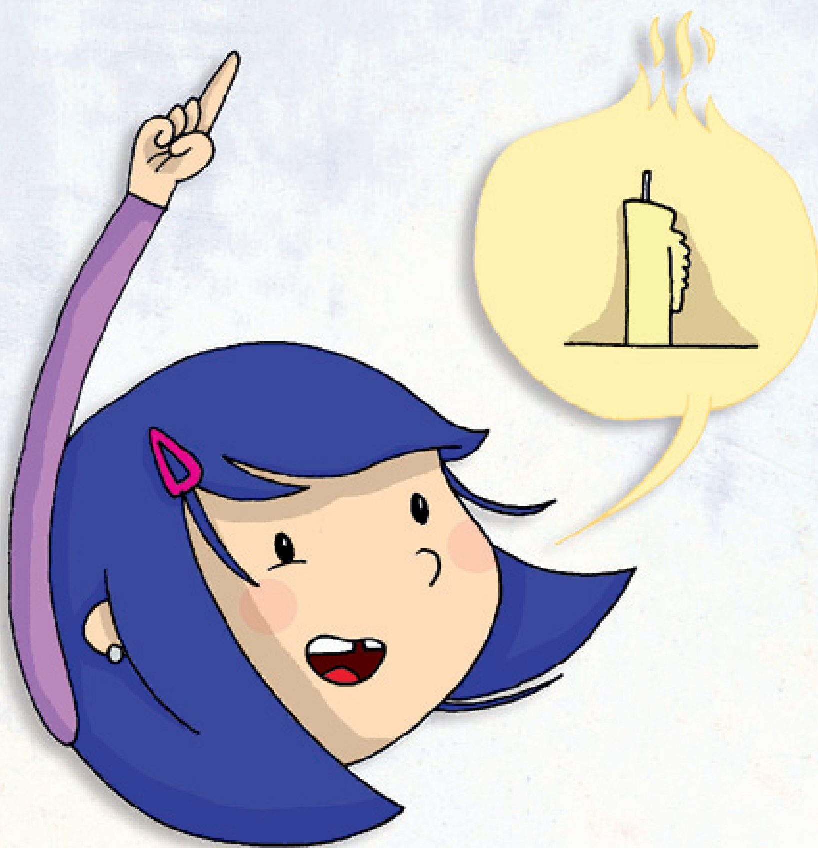

Ikustaldi-kabinara iritsi

aurretik ikusi du presoak ilobatxoa, leihotxotik begira, atezuan,
bera noiz iritsiko zain. Ilobak, kartzela-zainak izeba haztatzen ikusi du,
nola agindu dion poltsikoak husteko.

Kristalaren ostetik, izebak irribarre bihurria egin dio neskatilari, begi bat kliskatuz. Izeba ikustaldi-kabinan sartu, besarkatu eta elkarri muxu goxo bana eman eta izebak gordelekutik gozokiak atera dituenean ulertu du neskatilak irribarrearen arrazoia.

Urteak aurrera doaz, bai.

Norberaren zimurretan eta ileen urdintzean baino haurren aldaketan neurtzen du denbora presoak. Besoetan altxatzean ohartu da zenbat koxkortu den neskatila. Oraingoan ez du azken aldian bezala airean ibiliko.

Helduen elkarrizketaren
aterrune batean, ikastolan bezala
hatza altxatuta hitz egiteko baimena
eskatu du neskatilak.

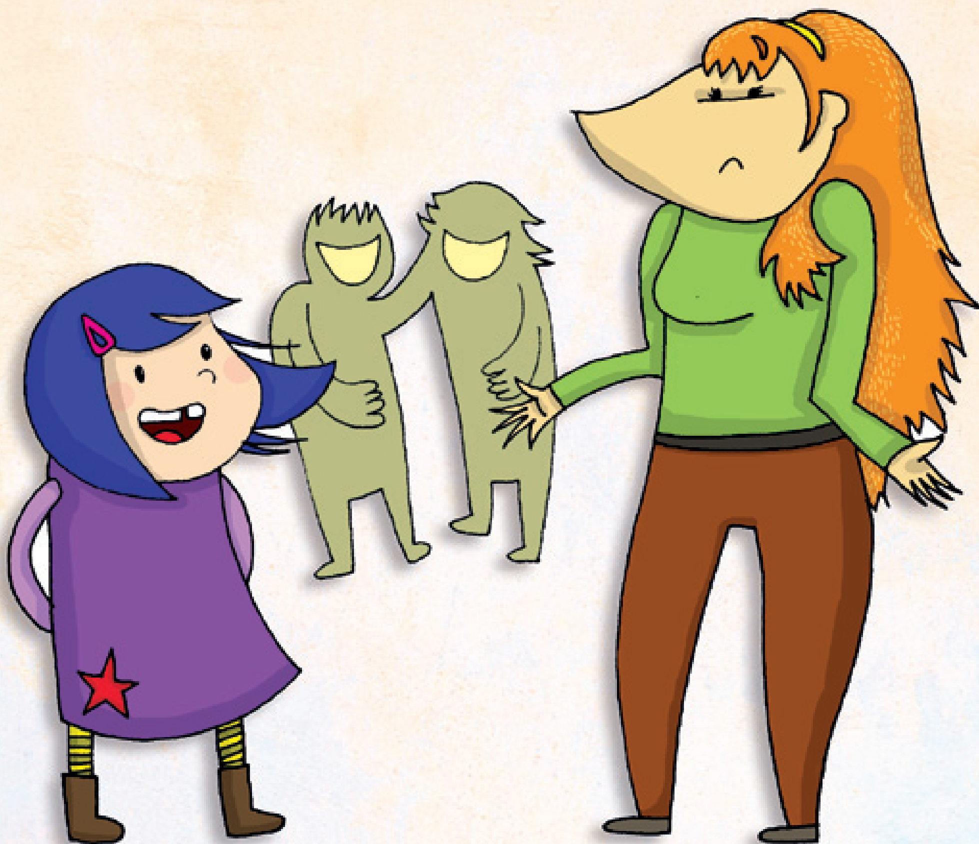
Izeba, esan dio, zuk ba al dakizu zer behar den kandela bat pizteko?
Ikustaldi bakoitzean asmakizun bat ekartzen dio.
Hausnarrean aritzearen plantak egin eta eman dio
erantzuna izebak: sua! Ez!, poztu da neskatila.

Urte batzuen buruan,
itxuraldatuta bada ere, ilobak oroituko du kartzela urrun batera joaten zela izeba ikustera, gaua bidaian ematen zutela, nekatuta iristen zirela, kartzelako sarreran estu eta larri ibiltzen zirela, hainbeste miaketa eta segurtasun neurrirekin. Eta oroituko ditu izebaren hitzak, ahotsaren doinu lasaia, alaia, kartzelari buruz zituen beldur eta mamuak uxatzen zizkiona.

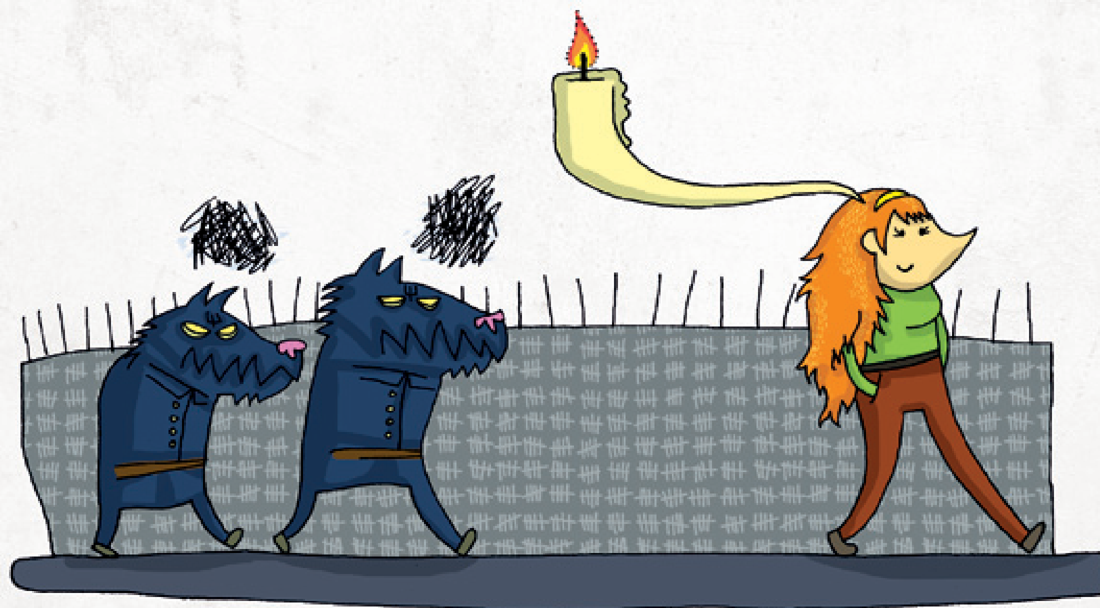
Antzera, presoaren bizitzan,
murru hauskara eta zeru griseko paisaia histu baten erdian, adabaki koloretsuz jositako jantzia osatzen dute ikustaldiek. Ohean etzanda, begiak itxita, lokutorioan pasatako unea birbizitzen dituenean, berriro ere gehiegi hitz egin duela eta betiko kontuez aritu zaiela egingo dio errieta bere buruari: kanpoko mundukoek ulertzeko gaitzak diren kartzelako xelebrekeria eta miseriez aritu dela ohi bezala. Kalean, munduan gertatzen denaz duen jakin-mina asegabe gelditu dela, berriro ere.

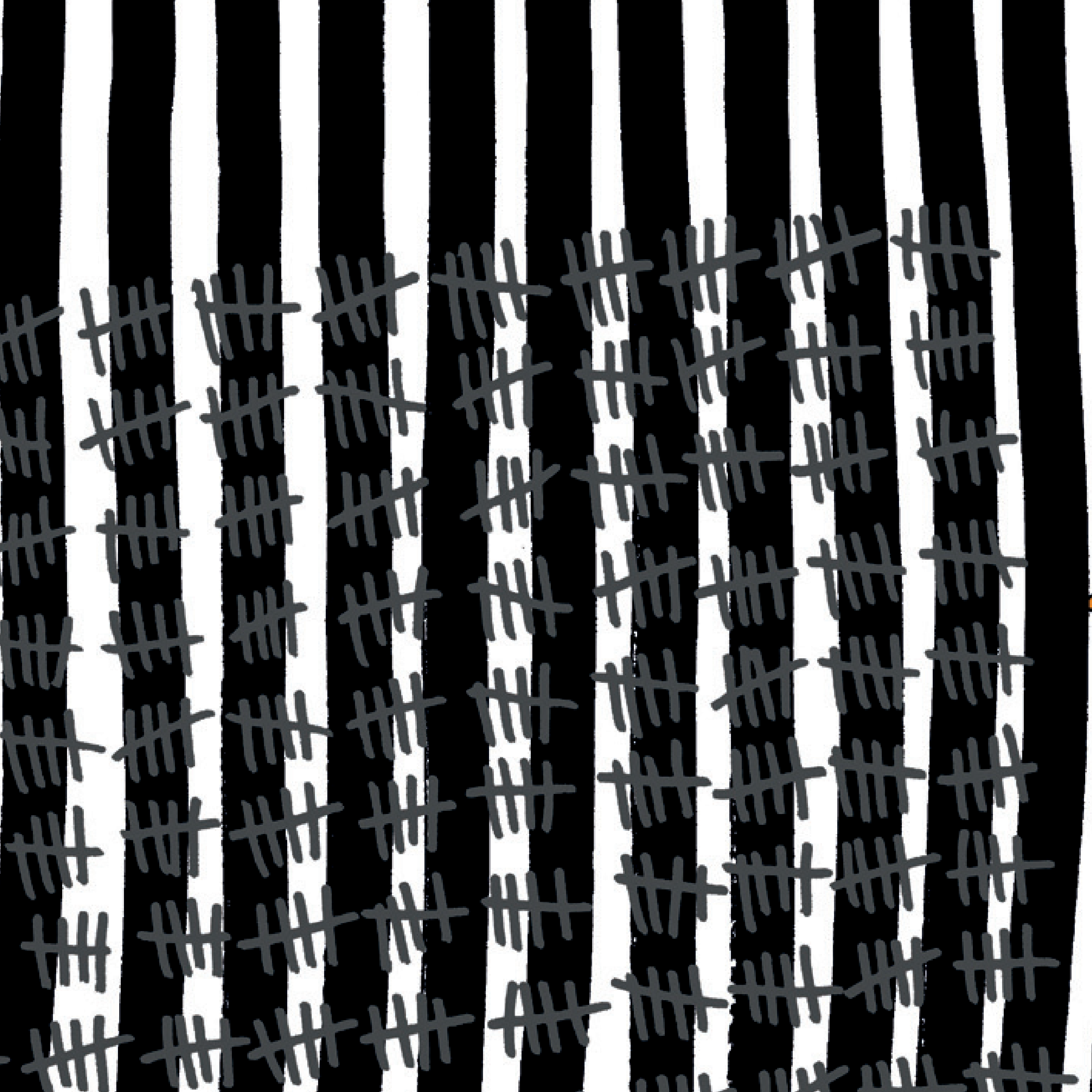

Esan bada!

Tematu zaio ilobatxoa, izebari erantzuna asmatzeko
beste aukera bat emanez. Nire burua ematen dut!, etsi du izebak
Kandela bat pizteko, behar dena da itzalita egotea!, eman dio erantzuna
neskatilak heldu bati zerbait irakasteak eman dion alaitasunez.
Denek egin dute barre.

Izebak altxor bat bezala
ekarri du asmakizuna gaurko ikustalditik. Miaketa zorrotza egin dioten bitartean eta gero korridorean barrena ziegara bidean, etxekoek ekarri dioten arropa garbituen poltsa eskuan, buruan ibili du, irribarre batekin. Iluntzean, leihoko hitzorduan jarriko die asmakizuna kideei; ziur dago ez dutela asmatuko. Zerbait pizteko... itzalita egon behar!
Baina, eta piztuta dagoen suak indar gehiago har dezan zer hauspo mota erabili behar ote da?, bururatu zaio bat-batean.
Ez zaio erantzunik etorri gogora.

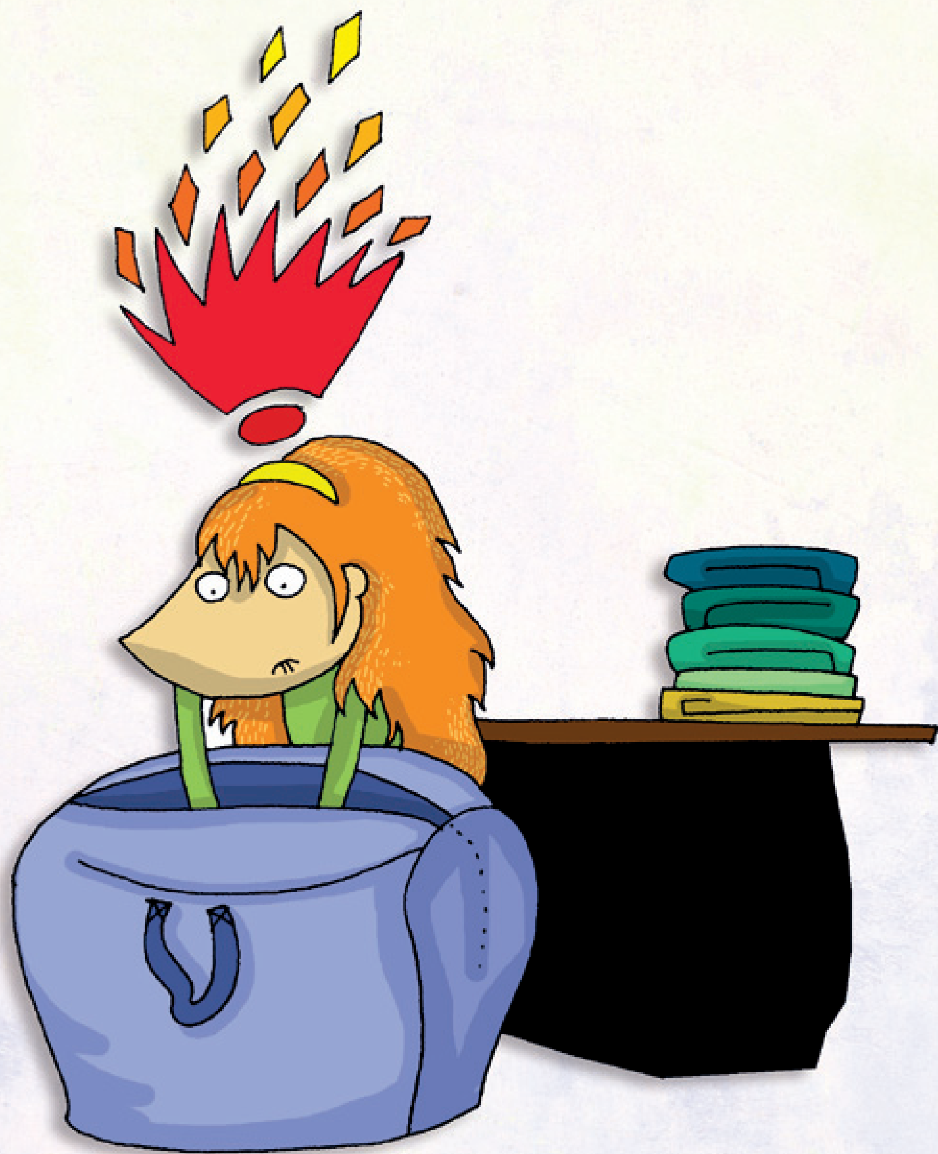
Aldiz, noiz
eta non izango ote den ez dakiten
hurrengo ikustaldian ilobatxoari
jarriko dion asmakizuna bururatu zaio:

Zer behar da kartzelatik ateratzeko?
Ia ziurtzat ematen du erantzuna asmatuko duela.

Zabaldu du arropen poltsa
eta ziegako hormei darien zoko usaina
desagerrarazi duten lurrinez bete zaizkio sudurrak.
Begiak itxi ditu. Izarak aire librean esekita irudikatu ditu,
eguzkitan dantzan, itsasotik heltzen den brisaren fereka gordeko
dute tolesduretan oraindik. Aurpegira eraman du artilezko jertse
goxoa, ardiak entzutea iruditu zaio bat-batean, ezinezko dela dakien
arren begiak zabaldu ditu, hormetan belaze berdeak, pinpilinpauxak,
bitxi-loreak eta izen ezezaguneko hegazti eta animaliak agertu zaizkio.
Badaki ezinezkoa dela, baina laket du etxekoen azken fereka horren magian
murgiltzea, erritu txiki bat da, bere sekretua, ametsaren mundurako bere ate
ezkutua, hor kanpoan oraindik bizitza badela bere buruari oroitarazteko
eta etsipenean ez erortzeko erabiltzen duen makulutxoetako bat.

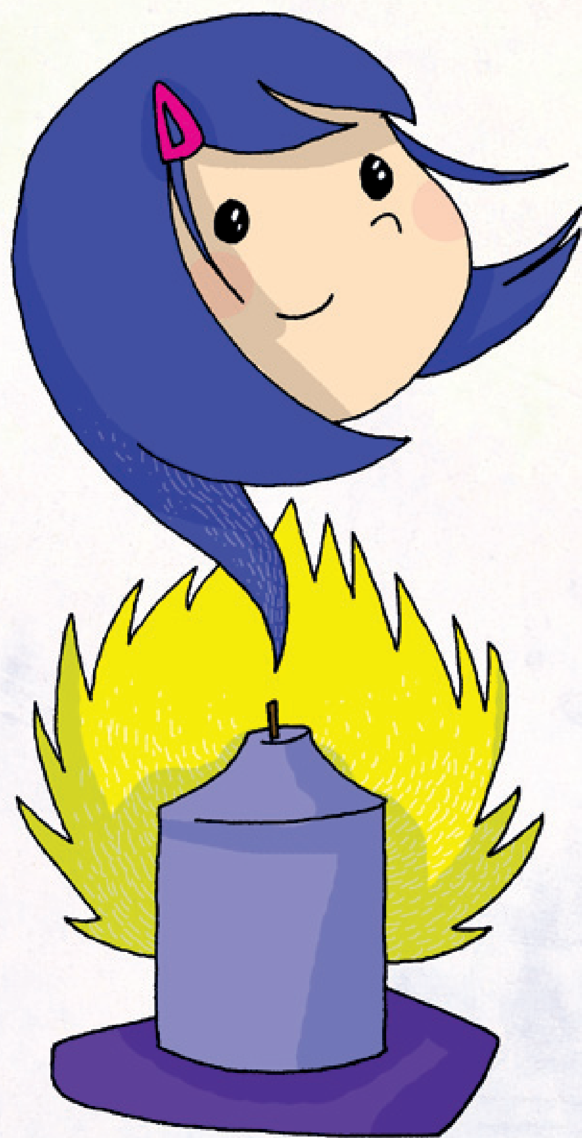
Aldiz, noiz eta non
izango ote den ez dakiten hurrengo ikustaldian ilobatxoari
jarriko dion asmakizuna bururatu zaio:
Zer behar da kartzelatik ateratzeko?
Ia ziurtzat ematen du erantzuna
asmatuko duela.

Banan-banan
eta kontu handiz tolestu ditu kartzelazainek beren
latexezko eskularruekin miatu eta nahasi dituzten arropak.
Beti bezala, lehendabizi ohe gainean egingo ditu multzoak,
sailkatuz, gero apaletan kokatzeko.
Eskua poltsan sartu duen batean, eskua izoztu egin zaio.

Zer da arropen artean ukitu duena baina?
Izutu da. Zerbait gogor eta hotza da.
Bere buruak istant batzuk behar izan ditu eskuekin
ukitu duenaren eta ilobatxoak asmakizuna jartzerakoan
egiten zituen barretxo enigmatikoen artean lotura egiteko:

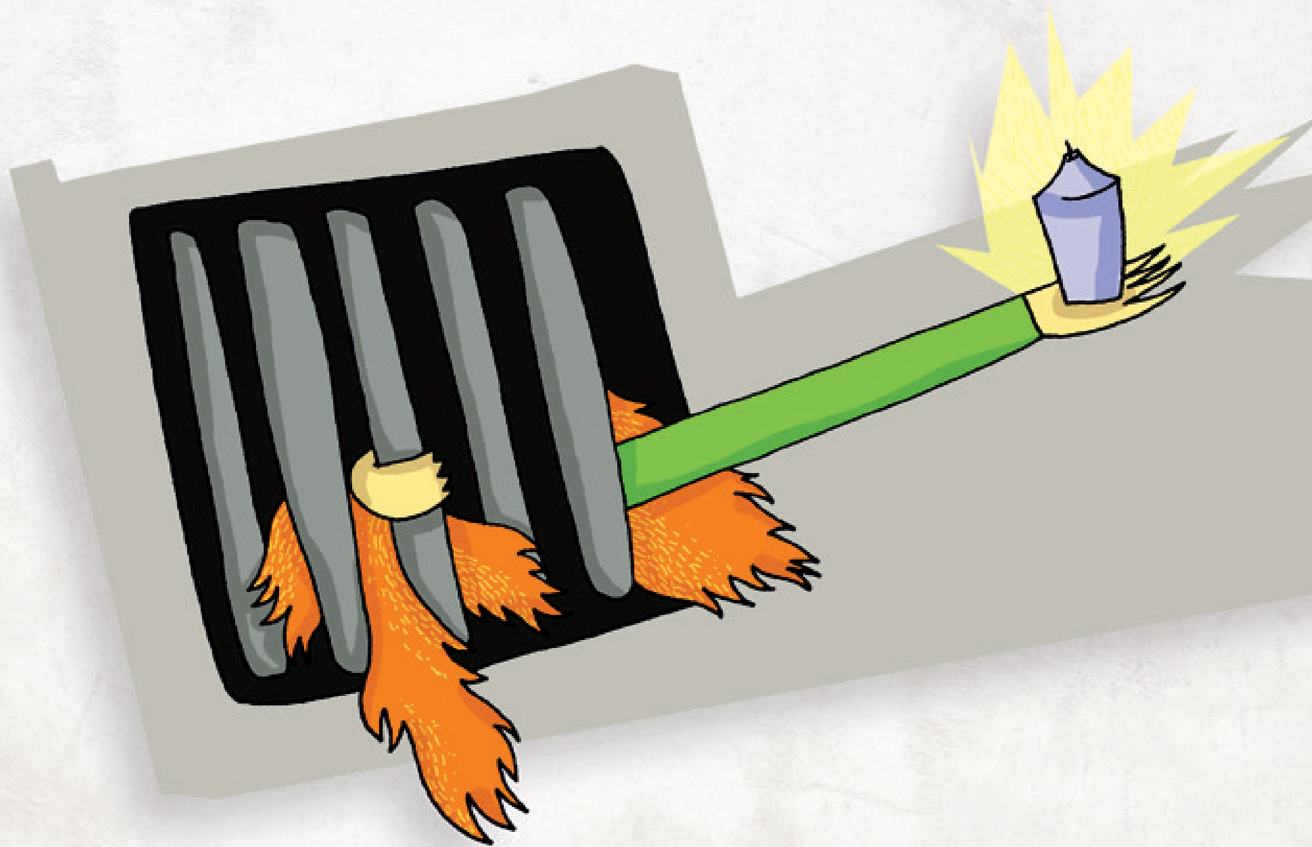

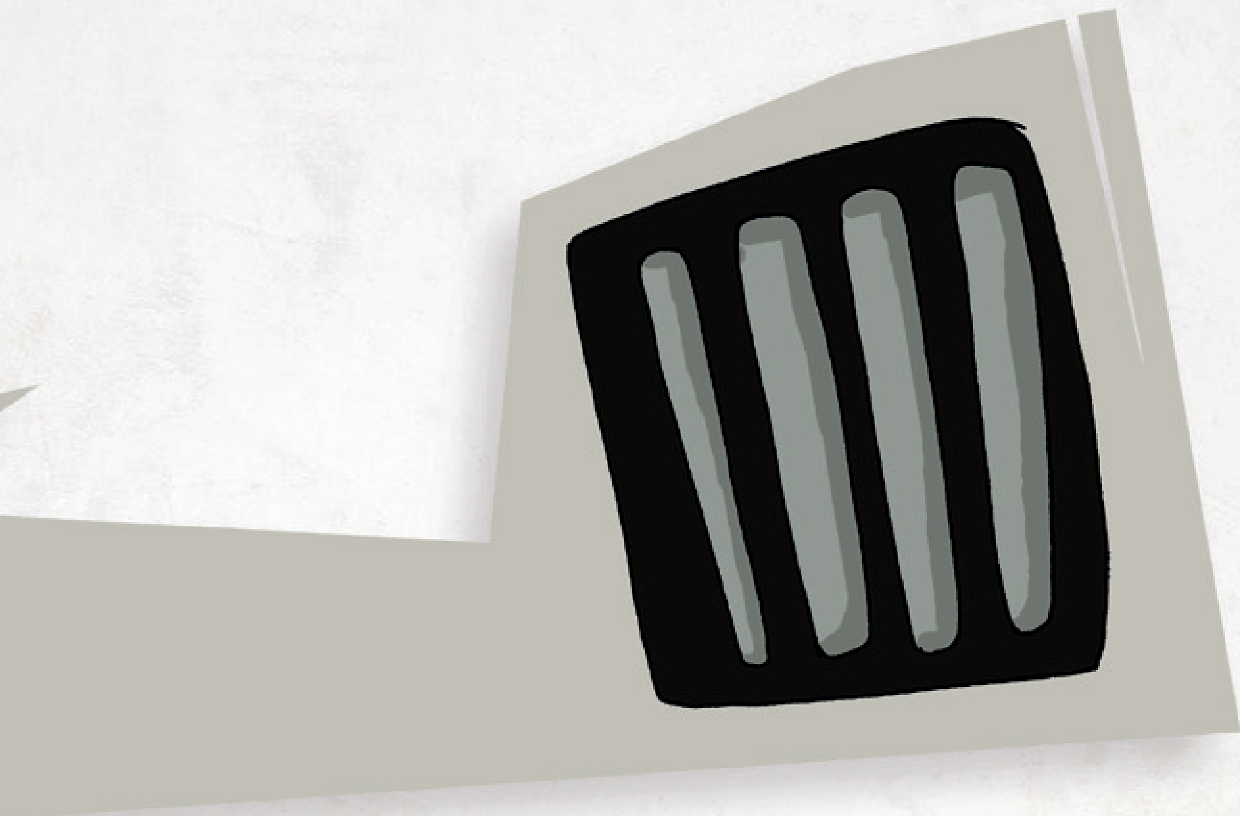
Kandela bat! Hori bai magia!

Nola utzi dute pasatzen kandela bat arropen artean?
Ez dago ametsetan ordea. Kandela bat da arropen poltsa barrutik atera duena.
Erretzerakoan lurrin goxoa hedatzen duen kandela horietako bat.

Zer behar da kandela bat pizteko?
Alprojatxoa halakoa!
Itzalita egotea!

Ilobatxoa irudikatzen du, haren irritxo goxoa kandela bere ziegaraino
iritsi dela esango dionean; bera bai dela mago handia esango dionean.
Itzalita egon behar da, bai, piztu behar den kandela.
Sua ere behar da ordea kandela pizteko. Eta berak duela hamar urte
erretzeari utzi zionez, ez du supiztekorik, ez pospolo triste bat ere ziegan.

Kideei eskatu beharko die, leihotik leihora helaraz diezaioten. Orduan, presoak esku batekin barrotea helduz eta bestearekin kandela kanpora ateraz, alboko ziegetako kideek ispiluaren bidez ikus dezaten, oihuz eskatu die:

E! kideak, nork emango dit sua?

ataramiñe

EUSKAL ERREPRESALIATU POLITIKOEN
LITERATURA KOADERNOAK

www.literaturakoadernoak.org